

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης: 238/2017

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Β')**

Συνεδρίαση της 7ης Νοεμβρίου του 2017

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Στέφανος Δέτσης, Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, και Διονύσιος Χειμώνας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 64136/8.6.2017 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ/ Εθνική Αρχή Συντονισμού ΕΣΠΑ/ Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το από 3.10.2017 και το με αριθμ. πρωτ. 117194/26.10.2017 έγγραφα της ίδιας Υπηρεσίας.

Ερώτημα: *Εάν έχουν υποπέσει σε παραγραφή απαιτήσεις του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης «M. Bank» κατά του Ελληνικού Δημοσίου, δεδομένου ότι έχει παρέλθει πενταετία από τον χρόνο που ο ως άνω Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης υπέβαλε αιτήματα πληρωμής, με συνημμένα τα σχετικά τιμολόγια πληρωμής υπηρεσιών.*

Εισηγήτρια : Ιωάννα Λεμπέση, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη άνευ ψήφου).

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε, ομοφώνως, ως εξής:

Ιστορικό

Από τα εν θέματι έγγραφα της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό:

1. Α. Με την αριθ. ΕΥΣ 7195/09.09.2009 υπογραφείσα σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και του πιστωτικού ιδρύματος «M. Bank» ανατέθηκε στο εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα η διαχείριση, ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (εφεξής Ε.Φ.Δ.), πράξεων κρατικών ενισχύσεων για τη δράση «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου-Υπηρεσιών» (ΥΑ 32842/ΕΥΣ5239/30.6.2009), όπως ισχύει.
2. Στο πλαίσιο της ως άνω σύμβασης, το παραπάνω πιστωτικό ίδρυμα υπέβαλε, σύμφωνα με το άρθρο 4 της σύμβασης, τα με αριθμ. πρωτ. 5096/3.11.2011 και 5070/1.11.2011 αιτήματα πληρωμής, με συνημμένα τα υπ. αριθμ. 1656/25.10.2011 και 1655/25.10.2011 τιμολόγια πληρωμής υπηρεσιών. Η αρμόδια Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής του έργου, η οποία είχε συσταθεί με την υπ' αριθμ. πρωτ. 39410/ΕΥΣ5581/6.9.2010 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, προέβη, κατόπιν εξέτασης των ανωτέρω σχετικών αιτημάτων, στην παραλαβή, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. 5/20.12.2012 πρακτικό της, των ανωτέρω παρασχεθεισών εργασιών και των αντίστοιχων τιμολογίων.
3. Σε συνέχεια της ως άνω παραλαβής, η αρμόδια για την πληρωμή Υπηρεσία εξέδωσε την υπ' αριθμ. 56094/ΕΥΣ6123/21.12.2012 απόφαση έγκρισης πληρωμής για την αμοιβή του προαναφερόμενου πιστωτικού ιδρύματος, υπογεγραμμένη από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.
4. Επειδή μέχρι σήμερα δεν έχει καταβληθεί το ποσόν που εγκρίθηκε με την ως άνω Υπουργική απόφαση, η ερωτώσα Υπηρεσία προβληματίζεται ως προς το χρονικό σημείο που άρχισε η παραγραφή των παραπάνω αξιώσεων του Ε.Φ.Δ., καθώς και κατά πόσο η έκδοση της ως άνω υπουργικής απόφασης έγκρισης πληρωμής μπορεί να θεωρηθεί ως λόγος διακοπής της παραγραφής αυτών.
5. Σημειώνεται ότι η ερωτώσα Υπηρεσία, με το από 3.10.2017 συμπληρωματικό έγγραφο της, μας γνώρισε επιπροσθέτως ότι: α) για το υπ' αριθμ. 1655/25.10.2011 τιμολόγιο, συνολικού ποσού 8.160,00 ευρώ, η τιμολόγηση αφορά στο 100% των παρεχόμενων υπηρεσιών και οι υπηρεσίες αφορούν στο στάδιο της

συμβασιοποίησης και β) για το υπ' αριθμ. 1656/ 25.10.2011 τιμολόγιο, συνολικού ποσού 92.073,19, η τιμολόγηση αφορά στο 80% των παρεχόμενων υπηρεσιών και οι υπηρεσίες αφορούν στο στάδιο της διαδικασίας υλοποίησης (παρ. 1.2.5 & 1.2.6 της σύμβασης).

6. Επίσης, η ως άνω Υπηρεσία, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 117194/26.10.2017 έγγραφό της, μας γνώρισε τα εξής: α) σύμφωνα με την αναλυτική κατάσταση παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως αυτή προκύπτει από την αναφορά του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), του αριθμ. 5070/1.11.2011 αιτήματος πληρωμής για το τιμολόγιο 1655/25.10.2011, οι ημερομηνίες συμβασιοποίησης με τους επενδυτές έχουν πραγματοποιηθεί κατά το διάστημα 1.3.2011 έως 22.3.2011. β) επίσης, σύμφωνα με την αναλυτική κατάσταση παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως αυτή προκύπτει από την αναφορά του ως άνω Συστήματος (ΠΣΚΕ), του αριθμ. 5090/3.11.2011 αιτήματος πληρωμής για το τιμολόγιο 1656/25.10.2011, η τελευταία ολοκλήρωση επένδυσης και έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης πραγματοποιήθηκε στις 6.10.2011.

7. Β. Συμβατικοί όροι

Στα άρθρα 1 και 4 της ως άνω σύμβασης, με τα οποία ορίζεται το αντικείμενο του έργου και ρυθμίζεται το ζήτημα της αμοιβής του Αναδόχου, αντιστοίχως, ορίζεται ότι:

Άρθρο 1: «Αντικείμενο του έργου 1.1 Το έργο του Αναδόχου συνίσταται στην ανάληψη καθηκόντων Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το οποίο οφείλει να υλοποιεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3614/20071.2 Ενέργειες εκτέλεσης του έργου 1.2.1. Διαδικασία ενημέρωσης και υποστήριξης των δικαιούχων των ενισχύσεων 1.2.2. Διαδικασία παραλαβής και αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων των ενισχύσεων 1.2.2.1. Παραλαβή Επενδυτικών Προτάσεων.....1.2.2.2. Έλεγχος πληρότητας και παραδεκτότητας των επενδυτικών προτάσεων.....1.2.2.3 Αξιολόγηση των επενδυτικών προτάσεων.....1.2.3. Υπογραφή Συμβάσεων Μετά την οριστικοποίηση των προς χρηματοδότηση επενδυτικών προτάσεων, ο ΕΦΔ προβαίνει στην υπογραφή των σχετικών συμβάσεων με τους επενδυτές και ενημερώνει το ΠΣΚΕ.....1.2.4. Διαδικασία έγκρισης αιτήματος τροποποίησης των συμβάσεων υλοποίησης των επενδυτικών προτάσεων των επενδυτών1.2.5. Διαδικασία παρακολούθησης, πιστοποίησης, ελέγχου και ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων Ο

ΕΦΔ ελέγχει και πιστοποιεί την πορεία εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του εκάστοτε δικαιούχου της ενίσχυσης, 1.2.6. Διαδικασία καταβολής της δημόσιας επιχορήγησης στους δικαιούχους των ενισχύσεων».

Άρθρο 4: «4.1. Η αμοιβή των Αναδόχων καταβάλλεται ως εξής: I.....II.....III.....IV. Για τις εργασίες των παραγράφων 1.2.3. και 1.2.4. του άρθρου 1 της παρούσας καταβάλλεται το ποσό των επτακοσίων (700) ευρώ για κάθε επενδυτική πρόταση που αρχικά συμβασιοποιείται, ανεξαρτήτως οποιδήποτε αριθμού μεταγενεστέρων τροποποιήσεων. V. Για τις εργασίες των παραγράφων 1.2.5. και 1.2.6. του άρθρου 1 της παρούσας καταβάλλονται τα ποσά που προκύπτουν ανά κλίμακα επένδυσης ως εξής:..... a.....b. Η καταβολή της ως άνω προσδιοριζόμενης αμοιβής πραγματοποιείται εφόσον ο Ανάδοχος υποβάλλει αίτημα καταβολής της αμοιβής στον Εργοδότη, που να συνοδεύεται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά που θα του υποδείξει ο Εργοδότης, στις εξής φάσεις:

- Για το τμήμα της αμοιβής που περιγράφεται στα σημεία (i), (ii) και (iii) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, μετά την ολοκλήρωση του έργου της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Αξιολόγησης και τη σύνταξη των πρακτικών της σύμφωνα με το άρθρο 1.2.2.3 της παρούσας. – Για το τμήμα της αμοιβής που περιγράφεται στο σημείο (iv) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υπογραφής των σχετικών συμβάσεων με τους επενδυτές, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρ. 1.2.3. της παρούσας. – Για το τμήμα της αμοιβής που περιγράφεται στο σημείο (v) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου το πρώτο δεκαήμερο του Μαρτίου και του Σεπτεμβρίου κάθε έτους, για τις επενδυτικές προτάσεις για τις οποίες έχει εκτελέσει τις παρακάτω εργασίες:
- Καταβολή στον δικαιούχο της ενίσχυσης της πρώτης δόσης της δημόσιας επιχορήγησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 1.2.5. και 1.2.6. της παρούσας. Μετά από την καταβολή αυτή ο ΕΦΔ δικαιούται ποσοστό 50% της προβλεπόμενης σχετικής αμοιβής του. – Αποπληρωμή του υπολοίπου της δημόσιας επιχορήγησης στις περιπτώσεις που έχει εκδοθεί βεβαίωση ολοκλήρωσης. Μετά το στάδιο αυτό ο ΕΦΔ δικαιούται την καταβολή ποσοστού 80% της προβλεπόμενης σχετικής αμοιβής του συνολικά. Το υπόλοιπο 20% του τμήματος αυτού της αμοιβής του Ε.Φ.Δ., δύναται να καταβάλλεται μετά την ολοκλήρωση και παραλαβή του έργου του εκάστοτε ΕΦΔ από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.....».

Νομοθετικό πλαίσιο

8. Στο άρθρο 14 του ν.3614/2007 (Α' 267), όπως ισχύει, ορίζεται ότι: «1. Η κρατική και κοινοτική συμμετοχή για όλες τις πράξεις που εντάσσονται στα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, είναι δημόσιες επενδύσεις κατά την οικεία νομοθεσία και μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. 2. Η απόφαση ένταξης της πράξης σε επιχειρησιακό πρόγραμμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 7 και 38, αποτελεί αυτοδίκαια πρόταση εγγραφής σε συλλογική απόφαση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων του φορέα χρηματοδότησης.....¹3..... Ο διατάκτης της πληρωμής κατά την έκδοση της απόφασης έγκρισης πληρωμής ορίζει ρητά ότι η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου και αν η πληρωμή αφορά προκαταβολή, ενδιάμεση ή τελική πληρωμή.....²4.....».
9. Στο άρθρο 2 του ν.2212/1952 (Α' 266) ορίζεται ότι: « Διά κοινών αποφάσεων των Υπουργών Συντονισμού, Οικονομικών και του αρμοδίου κατά περίπτωση Υπουργού καθορίζονται τα της εκτελέσεως των έργων του προγράμματος των δημοσίων επενδύσεων εντός των ορίων των πιστώσεων του ειδικού Προϋπολογισμού των Δημοσίων Επενδύσεων. Τα του τρόπου πραγματοποίησεως, δικαιολογήσεως και πληρωμής των σχετικών δαπανών καθορίζονται διά κοινών αποφάσεων των Υπουργών Συντονισμού και Οικονομικών».
10. Κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω διάταξης εκδόθηκαν υπουργικές αποφάσεις, με τις οποίες ρυθμίστηκαν τα ζητήματα που αφορούν την εκτέλεση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Ειδικότερα, στην υπ' αριθμ. 21356/12.03.1953 (Β' 75) κοινή απόφαση των Υπουργών Συντονισμού και Οικονομικών «Περί τρόπου πληρωμής δαπανών Δημοσίων Επενδύσεων εκ των παρά τη Τραπέζη της Ελλάδος Λογαριασμών εκάστου Έργου» ορίζεται ότι: «1. Αι πληρωμαί εις βάρος του παρά τη Τραπέζη της Ελλάδος τριτοβαθμίου λογαριασμού εκάστου εκτελουμένου υπό Δημοσίας Υπηρεσίας (Κεντρικής ή Περιφερειακής) έργου θα ενεργώνται δια της εκδόσεως υπό του υπευθύνου διαχειριστού ή του νομίμου

¹ Οι παρ.1 και 2 αντικαταστάθηκαν ως άνω με την παρ.4 άρθρ.10 ν.3840/2010 (Α' 53/31.3.2010).

² ** Η παράγραφος 3 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 4 άρθρου 242 ν.4072/2012 (Α' 86/11.4.2012).

τούτου αναπληρωτού, ειδικώς εξουσιοδοτούμενου προς τούτο υπό του προϊσταμένου αυτού Υπουργού, συμφώνως τη υπ' αριθμ. 15723 από 15 Απριλίου 1952 εγκυκλίω του Υπουργείου Συντονισμού, επιταγών υπέρ του δικαιούχου και επί της Τραπέζης της Ελλάδος. 2. Η έκδοσις των ανωτέρω επιταγών θα ενεργήται επί τη βάσει οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών.....». Περαιτέρω, στην υπ' αριθμ. 46450/ΛΟ.975/4.1.1961 (Β' 3) κοινή απόφαση των ιδίων Υπουργών ορίζεται ότι: « 5. Πληρωμαί Δημοσίων Επενδύσεων Αι πληρωμαί δημοσίων επενδύσεων δι επιχωρίους δαπάνας θα ενεργώνται κατά την μέχρι τούδε ισχύουσαν διαδικασίαν, ήτοι δι' επιταγών των διαχειριστών εις βάρος των παρά τη Τραπέζη της Ελλάδος λογαριασμών, ανεξαρτήτως της κατηγορίας εις ην υπάγεται έκαστον έργον. Υπομιννήσκεται ότι προϋπόθεσις εκδόσεως της επιταγής είναι η ύπαρξις των νομίμων δικαιολογητικών,». Ακολούθως, στην υπ' αριθμ. ΧΔ-9035/1973 απόφαση του Υπουργείου Προγραμματισμού και Κυβερνητικής Πολιτικής «περί γενικών διατάξεων αφορωσών εις την εκτέλεσιν, χρηματοδότησιν κ.λπ. Έργων και Μελετών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων» (Β' 999) ορίζεται ότι: «1...18. Αι πληρωμαί εις βάρος των πιστώσεων των έργων ή μελετών των ΣΑΕ και ΣΑΜ πραγματοποιούνται μερίμνη και ευθύνη του κατά περίπτωσιν αρμοδίου Υπουργού, κατά τας διατάξεις της παρούσης, των αποφάσεων περι ων η εν τω σκεπτικώ παρ. 2,³ εν συνδυασμώ και προς τας εν ταις οικείαις ΣΑΕ και ΣΑΜ διαλαμβανομένας γενικάς ή ειδικάς διατάξεις.19.....38. Καθορίζομεν ως βοήθημα κατά την εφαρμογήν της όλης διαδικασίας του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων το υπό ειδικής Ομάδος Εργασίας καταρτισθέν τεύχος Οδηγιών αφορωσών εις τον τρόπον πραγματοποιήσεως, δικαιολογήσεως και ενταλματοποιήσεως δαπανών δημοσίων επενδύσεων» κοινοποιηθέν προς άπαντα τα Υπουργεία κ.λ.π. δια της υπ' αριθμ. 165943/30.10.72 εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών (Γεν. Λογιστήριον του Κράτους Δ/νσις 1^η).».

11. Στο ως άνω αναφερόμενο στην παράγραφο 38 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης βοήθημα ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «.....ΙΙΙ. Σύστημα και διαδικασία πληρωμής δαπανών δημοσίων επενδύσεων1. Σύστημα πληρωμής δαπανών Αι πληρωμαί του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων ενεργούνται, όπως και η χρηματοδότησίς του, δια τραπεζικού συστήματος. Εκ τούτων, αι αφορώσαι εια

³ Αναφέρεται στις προαναφερόμενες υπουργικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 2 του ν.2212/1952 (Α' 266).

δαπάνας εσωτερικού πραγματοποιούνται δι' επιταγών εις βάρος των παρά τη Τραπέζη της Ελλάδος λογαριασμών δημοσίων επενδύσεων,Ούτως επιτυγχάνεται σημαντικωτάτη επιτάχυνσις και απλούστευσις της διαδικασίας, καθ' όσον δεν μεσολαβεί, ως εις τον τακτικόν προϋπολογισμόν, η προηγούμενη έκδοσις χρηματικού εντάλματος πληρωμής, συνεπαγομένου το γνωστόν κύκλωμα προελέγχου, ελέγχου, μηνιαίου ορίου πληρωμών κ.λπ. ως και της παρεμβολής πολλών υπηρεσιών. Αι πληρωμαί πραγματοποιούνται τη πρωτοβουλία και ευθύνη του ορισθέντος δι' υπουργικής αποφάσεως διαχειριστού εκάστου λογαριασμού έργου ως και του αρμοδίου προϊσταμένου είτε αυτού είτε της εκτελούσης το έργον υπηρεσίας.....Η πρωτοβουλία και η ευθύνη από πλευράς διαχειρίσεως, έγκειται εις την έγκαιρον ενέργειαν των πληρωμών των δικαιούχων, εις την νομιμότητα και πληρότητα των δικαιολογητικών και εις την τήρησιν της κεκανονισμένης διαδικασίας.

2. Διαδικασία πληρωμής δαπανώνΑύται ενεργούνται δι' επιταγών του διαχειριστού εις βάρος του παρά τη Τραπέζη λογαριασμού του οικείου έργου δημοσίων επενδύσεων, εκδιδομένων εις διαταγήν του δικαιούχου.....Η έκδοσις των ανωτέρω επιταγών ενεργείται υπό του διαχειριστού επί τη βάσει οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών και επί τη ταυτοχρόνως αποστολή των δικαιολογητικών τούτων (ισοπόσων προς την επιταγήν) εις την αρμοδίαν Υπηρεσίαν Εντελλομένων Εξόδων ή Ειδικόν Λογιστήριον ή Τμήμα Δημοσίου Λογιστικού δι' ειδικού εγγράφου της αρμοδίας υπηρεσίας (κατά περίπτωσιν, είτε της εκτελούσης το έργον είτε της εις ην ανετέθησαν αρμοδίως αι πληρωμαί), υπογραφομένου υπό του προϊσταμένου αυτής.....Ο έλεγχος όθεν, και η ευθύνη δια το νόμιμον και νομότυπον της πληρωμής ανήκει τόσον εις τον διαχειριστήν όσον και εις τον προϊστάμενον της αρμοδίας υπηρεσίας, εφαρμοζομένων εν προκειμένω των διατάξεων του Ν.Δ. 321/69 και του Β.Δ. 761/69.....V.Ορισμός υπολόγων διαχειριστών έργων δημοσίων επενδύσεων Δι' έκαστον τριτοβάθμιον λογαριασμόν έργου Δημοσίων Επενδύσεων, ορίζεται δι' αποφάσεως του Κυρίου διατάκτου (Υπουργού) ή του αρμοδίως εξουσιοδοτημένου παρ' αυτού οργάνου, εις υπεύθυνος διαχειριστής. Δοθέντος ότι και δια τας πληρωμάς των δημοσίων επενδύσεων ισχύουν αι διατάξεις περί προπληρωμών του Ν.Δ. 321/1969 «περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού», δέον ο υπόλογος διαχειριστής να είναι δημόσιος υπάλληλος.....».

12. Στα άρθρα 7, 38, 40, 45, 28, 90, 91 και 93 του ν. 2362/1995 (Α' 247), όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 7: «1. Οι Δημόσιες επενδύσεις διέπονται από τις ειδικές γι' αυτές διατάξεις. 2.....5. Για τις πραγματοποιούμενες πληρωμές του ΠΔΕ τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται για εκκαθάριση στις αρμόδιες υπηρεσίες και έκδοση των κατά νόμο συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, το αργότερο εντός δύο ηνών από την πραγματοποίηση των πληρωμών αυτών.....6.....7. Οι διαχειριστές των έργων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων ευθύνονται κατά τις διατάξεις περί υπολόγων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και περί δημοσίων υπολόγων».⁴

Άρθρο 38: «1. Χρηματικά ένταλμα προπληρωμής είναι το χρηματικό ένταλμα με το οποίο προκαταβάλλεται χρηματικό ποσό σε οριζόμενο υπόλογο, ο οποίος αποδίδει λογαριασμό σε τακτή προθεσμία με την υποβολή των νόμιμων δικαιολογητικών. 2.....».

Άρθρο 40: «1..... 2. Οι υπόλογοι ενταλμάτων προπληρωμής ευθύνονται για δόλο ή βαρεία αμέλεια κατά την πληρωμή μη νόμιμων δαπανών. Για τη νομιμότητα των

⁴ Σημειώνεται ότι η παράγραφος 5, η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 10 του ν.3871/2010 (Α' 141), αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του ν.4242/2014 (Α' 50) ως ακολούθως: «5.α. Οι πληρωμές έργων του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων της κεντρικής διοίκησης πραγματοποιούνται με ευθύνη των αρμόδιων οικονομικών υπηρεσιών με την έκδοση εντολών πληρωμής, μετά από έλεγχο των οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών ώστε να διασφαλίζεται η νομιμότητα και κανονικότητα της δαπάνης. Η συγκέντρωση των δικαιολογητικών και η υποβολή τους στην οικονομική υπηρεσία γίνεται από την αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα που υλοποιεί το έργο.Οι πληρωμές αυτές υπόκειται σε κατασταλακτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτός αν ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά. β....γ. Το Υπουργείο Οικονομικών στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του διενεργεί για τις πληρωμές των εδαφίων 5α και 5β τους προβλεπόμενους από το ν. 3492/2006 (Α' 210), όπως εκάστοτε ισχύει, δειγματοληπτικούς δημοσιονομικούς ελέγχους. δ..... ε. Οι πληρωμές έργων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων της κεντρικής διοίκησης, δύναται να μην πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες, κατά παρέκκλιση των αναφερομένων στο εδάφιο 5α, για χρονικό διάστημα και για τις περιπτώσεις που θα καθοριστούν με την υπουργική απόφαση του εδαφίου 5η. Στις περιπτώσεις αυτές με απόφαση του οικείου διατάκτη ή του αρμοδίου εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, ορίζονται φυσικά πρόσωπα ως διαχειριστές έργων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων (υπόλογοι) είτε μόνιμοι κρατικοί υπάλληλοι ή υπάλληλοι της περιφέρειας ή υπάλληλοι ΙΔΑΧ, οι οποίοι πραγματοποιούν τις πληρωμές βάσει οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών και στη συνέχεια αποστέλλουν με ευθύνη τους τα πλήρη δικαιολογητικά στις αρμόδιες ΥΔΕ ή στο ειδικό λογιστήριο για έλεγχο και εκκαθάριση της δαπάνης ώστε να εκδοθούν συμψηφιστικά χρηματικά εντάλματα με τα οποία εμφανίζονται οι δαπάνες στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Οι υπόλογοι - διαχειριστές των έργων του ΠΔΕ ευθύνονται κατά τις διατάξεις περί υπολόγων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και περί δημοσίων υπολόγων. στ..... ζ. Οι πληρωμές εσωτερικού μέσω του αντίστοιχου τριτοβάθμιου λογαριασμού επενδύσεων της Τράπεζας της Ελλάδος διενεργούνται είτε με επιταγές είτε με ηλεκτρονικές ή έγγραφες εντολές.....η. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, ορίζονται το πεδίο και ο χρόνος εφαρμογής των διαδικασιών της παρούσας παραγράφου, καθώς και ο τρόπος εκκαθάρισης κατά περίπτωση, ο τύπος των εντολών πληρωμής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με την ως άνω απόφαση ή με όμοιες αποφάσεις ορίζονται τα δικαιολογητικά των δαπανών, που ελέγχονται κατά περίπτωση από τα αρμόδια όργανα.....».

αποδεικτικών πληρωμής και πληρότητα των δικαιολογητικών αυτής, ευθύνονται για αμέλεια.....».

Άρθρο 45: « Οι διατάξεις που ισχύουν για τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των υπολόγων των ενταλμάτων προπληρωμής εφαρμόζονται και σε όσους διαχειρίζονται με οποιονδήποτε τρόπο δημόσια χρήματα, που προκαταβάλλονται με την υποχρέωση αποδόσεως λογαριασμού, έστω και χωρίς έκδοση εντάλματος προπληρωμής. Οι Διατάκτες των ανωτέρω προκαταβολών έχουν τις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των Διατακτών ενταλμάτων προπληρωμής, όσον αφορά τον ορισμό των υπολόγων, τον καθορισμό προθεσμίας αποδόσεως λογαριασμού, παράταση αυτής, αντικατάσταση υπολόγων, επίσχεση αποδοχών αυτών, άρση αυτής, καθώς και τον καταλογισμό των υπολόγων».

Άρθρο 28: «Εντολή πληρωμής των δαπανών του Δημοσίου 1. α) Τίτλος πληρωμής είναι το χρηματικό ένταλμα ή άλλο παραστατικό στοιχείο, που εκδίδεται από την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου ή από άλλο αρμόδιο κατά νόμο όργανο, για την πληρωμή εκκαθαρισμένων απαιτήσεων πιστωτών του Δημοσίου σε βάρος πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού. β) Χρηματικό ένταλμα είναι η έγγραφη εντολή για την πληρωμή εξόδων του Δημοσίου. γ) 2. Οι δαπάνες του Δημοσίου πληρώνονται από τις αρμόδιες για την πληρωμή αυτών υπηρεσίες με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου ή από άλλο κατά νόμο αρμόδιο όργανο».

Άρθρο 90: «1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής. 2...3...4...5... 6. Χρηματική απαίτηση κατά του Δημοσίου, που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή που έχει βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή για την οποία έχει εκδοθεί τίτλος πληρωμής, υπόκειται σε παραγραφή πέντε ετών, που αρχίζει από την αναγνώριση ή την τελεσιδικία ή την έκδοση του τίτλου πληρωμής, αντίστοιχα.....».

Άρθρο 91: « Επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής...».

Άρθρο 93: «Διακοπή παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο: α) Με την υποβολή της υποθέσεως στο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων, του δικαστηρίου ή των διαιτητών. β) Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής. Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή. γ) Με την υποβολή αιτήσεως προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για την αναγνώριση της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγκριση ή μη από τον Υπουργό Οικονομικών του οικείου πρακτικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή. δ) Με την επίδοση επιταγής για εκτέλεση, όπου αυτή επιτρέπεται. ε) Με την έκδοση τίτλου πληρωμής. Η ολική ή μερική συμψηφιστική εξόφληση δεν διακόπτει την παραγραφή. στ) Με την αναγνώριση της απαιτήσεως υπό του Δημοσίου με πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έχει εγκριθεί από τον Υπουργό Οικονομικών. Αυτό ισχύει επί οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της εκ του αδικαιολογήτου πλουτισμού».

Ερμηνεία των διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

13. Από τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2212/1952 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες υπ' αριθμ. 21356/12.3.1953, 46450/ΛΟ.975/1961 και ΧΔ-9035/1973 υπουργικές αποφάσεις, προκύπτει ότι για τη χρηματοδότηση και τις πληρωμές του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται όλες οι πράξεις που εντάσσονται στα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ (άρθρο 14 του ν.3614/2007), ίσχυε, κατά τον κρίσιμο χρόνο, ειδική νομοθεσία, για λόγους επιτάχυνσης και απλούστευσης της διαδικασίας. Και τούτο διότι δεν μεσολαβεί, όπως στον τακτικό προϋπολογισμό, η προηγούμενη έκδοση χρηματικού εντάλματος πληρωμής, που συνεπάγεται τη διαδικασία προελέγχου,

ελέγχου, μηνιαίου ορίου πληρωμών κ.λ.π., καθώς και την παρεμβολή πολλών υπηρεσιών. Ειδικότερα, οι πληρωμές του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, διενεργούνται, κατά τον κρίσιμο χρόνο, με την έκδοση επιταγών σε βάρος του ανοιγέντος στην Τράπεζα της Ελλάδος οικείου λογαριασμού δημοσίων επενδύσεων. Η έκδοση των ανωτέρω επιταγών ενεργείται από τον διαχειριστή, ο οποίος οριζόταν με απόφαση του Διατάκτη Υπουργού για κάθε λογαριασμό έργου δημοσίων επενδύσεων και ο οποίος είχε τον έλεγχο και την ευθύνη για τη νομιμότητα της πληρωμής. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω διαχειριστής ευθύνεται κατά τις διατάξεις περί υπολόγων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και περί δημοσίων υπολόγων κατά ρητή πρόβλεψη στις διατάξεις του άρθρου 7 του ν.2362/1995. Συνεπώς με την έκδοση της επιταγής ο εν λόγω διαχειριστής αναλαμβάνει την ευθύνη για τη νομιμότητα της πληρωμής.⁵

14. Η προθεσμία παραγραφής των αξιώσεων υπέρ και κατά του Δημοσίου, ρυθμίζεται από τον εκάστοτε ισχύοντα Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού. Ως προς το ζήτημα του διαχρονικού δικαίου ισχύος των περί παραγραφής, αναστολής και διακοπής της παραγραφής αξιώσεων κατά του Δημοσίου διατάξεων του προϊσχύοντος Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/1995) και του ισχύοντος Κώδικα (ν.4270/2014), προβλέπεται ότι οι περί παραγραφής διατάξεις του ν.2362/1995 εφαρμόζονται επί απαιτήσεων που γεννώνται μετά την έναρξη ισχύος του, ήτοι μετά την 1.1.1996, εκτός από τις διατάξεις για την αναστολή ή διακοπή της παραγραφής, οι οποίες εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την ισχύ αυτού, εάν τα επαγόμενα την αναστολή ή διακοπή γεγονότα έχουν συντελεσθεί μετά την ισχύ αυτού. Αντιστοίχως, οι περί παραγραφής, αναστολής και διακοπής αυτής διατάξεις του ν.4270/2014 (άρθρα 140 - 143) ισχύουν για απαιτήσεις του Δημοσίου που γεννώνται μετά την 1.1.2015 ή βεβαιώνονται προς είσπραξη μετά την ημερομηνία αυτή (Ν.Σ.Κ. 274/2016).
15. Σχετικά με την προθεσμία παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου, τόσο κατά τις διατάξεις του προϊσχύοντος Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού, όσο και κατά τις διατάξεις του ισχύοντος Κώδικα, προβλέπεται ότι οι απαιτήσεις κατά του Δημοσίου παραγράφονται, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, μετά την πάροδο πενταετίας που αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους εντός του οποίου

⁵ Σημειώνεται ότι πλέον μετά την ισχύ του ν. 4242/2014, άρθρο 8 (βλ. υποσημείωση 2), οι εν λόγω πληρωμές πραγματοποιούνται με ευθύνη των αρμόδιων οικονομικών υπηρεσιών.

γεννήθηκε η αξίωση και κατέστη δικαστικώς επιδιώξιμη (ΑΠ 1310/2009, ΣΤΕ 2885/2013, Ν.Σ.Κ. 274/2016, 48/2015). Η ρύθμιση αυτή, ως ειδικότερη για το Δημόσιο, υπερισχύει της γενικής διάταξης του άρθρου 251 ΑΚ, σύμφωνα με την οποία η παραγραφή της αξίωσης αρχίζει από τότε που γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη της απαίτησης (ΑΠ 303/2016). Εξάλλου, κατά τα άρθρα 91 ν. 2362/1995 και 141 ν.4270.2014, όπως άλλωστε και στο άρθρο 251, δικαστικώς επιδιώξιμο μιας αξίωσης, ως απαραίτητος όρος έναρξης της παραγραφής, σημαίνει, κατά την παγία νομολογία (ΑΠ 242/1991, 1138/1983, 891/1982, Ν.Σ.Κ. 813/1998, 198/2015 Ατομ.) ότι δεν συντρέχουν νομικά κωλύματα που αποκλείουν τη δικαστική επιδίωξη της αξίωσης.

16. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 93 του ν.2362/1995 (και τη ταυτόσημη διάταξη του άρθρου 143 του ν.4270/2014), εάν άρχισε η παραγραφή μιας αξίωσης κατά του Δημοσίου και δεν ολοκληρώθηκε μπορεί να διακοπεί με τη συνδρομή ενός από τους περιοριστικά αναφερομένους σ' αυτήν λόγους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η υποβολή αίτησης για πληρωμή στην αρμόδια δημόσια αρχή, καθώς και η έκδοση τίτλου πληρωμής. Στις περιπτώσεις αυτές από την απάντηση της αρχής ή από την παρέλευση εξαμήνου από την υποβολή της αίτησης (σε περίπτωση μη απάντησης της αρχής), καθώς και από την έκδοση τίτλου πληρωμής, αρχίζει νέα παραγραφή, ισόχρονη, η οποία δύναται να διακοπεί με τους ίδιους τρόπους, όπως με της αρχικής, και συνεπώς με την εκ νέου έκδοση τίτλου πληρωμής (ΕΣ 117/2012, ΑΠ 879/2017, ΣΤΕ 1889/2015)). Τίτλο, δε, πληρωμής, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 28 του ίδιου νόμου, είναι το χρηματικό ένταλμα ή άλλο παραστατικό στοιχείο, που εκδίδεται από την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου ή από άλλο αρμόδιο κατά νόμο όργανο, για την πληρωμή εκκαθαρισμένων απαιτήσεων πιστωτών του Δημοσίου, χρηματικό δε ένταλμα είναι η έγγραφη εντολή για την πληρωμή εξόδων του Δημοσίου.

17. Από τη διάταξη του άρθρου 270 ΑΚ κατά την οποία «αν η παραγραφή διακόπηκε ο χρόνος που πέρασε έως τότε δεν υπολογίζεται και αφότου περατώθηκε η διακοπή αρχίζει νέα παραγραφή» προκύπτει ότι το διακοπτικό της παραγραφής γεγονός δεν έχει έννομες συνέπειες όταν πραγματοποιείται πριν την έναρξη της παραγραφής (ΑΠ 683/2002, 1299/1985, Εφετείο Πειραιώς 539/2015, Εφετείο Αθηνών 56/2012, Ερμηνεία ΑΚ Σταθόπουλου- Γεωργιάδη άρθρο 260 παρ.2, Βασ. Βαθρακοκοίλη ΕΡΝΟΜΑΚ έκδοση 2001, άρθρο 260 αρ.3).

18. Από τα προαναφερθέντα (παρ. 13) συνάγεται ότι δεν συνιστά τίτλο πληρωμής, κατά την έννοια του άρθρου 28 του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/1995), η απόφαση έγκρισης πληρωμής που εκδίδεται από την αρμόδια για την πληρωμή υπηρεσία. Και τούτο διότι, μετά την έκδοση αυτής, όλα τα οικεία δικαιολογητικά διαβιβάζονται για έλεγχο στον υπόλογο διαχειριστή. Ο τελευταίος έχει την ευθύνη για τη νομιμότητα της πληρωμής και στην περίπτωση που διαπιστώσει ότι από τα υφιστάμενα δικαιολογητικά δεν δικαιολογείται η πληρωμή της συγκεκριμένης δαπάνης, δεν δύναται να προβεί στην έκδοση της σχετικής επιταγής. Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή, τίτλο πληρωμής, κατά την έννοια της ως άνω διάταξης, αντίστοιχο του χρηματικού εντάλματος, αποτελεί η επιταγή, η έκδοση της οποίας λαμβάνει χώρα μετά τη διαπίστωση από τον διαχειριστή ότι η απαίτηση είναι νόμιμη και εκκαθαρισμένη.⁶

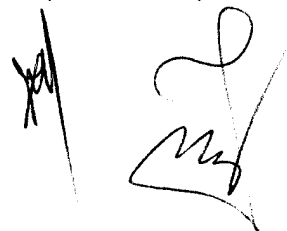
19. **Ως προς την έναρξη της παραγραφής:** Όπως προκύπτει από το κείμενο της ανωτέρω σύμβασης και συγκεκριμένα από το άρθρο 4 αυτής, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, η καταβολή του τμήματος της αμοιβής της αναδόχου που αντιστοιχεί στη διαδικασία υπογραφής των συμβάσεων με τους επενδυτές, καθώς και στη διαδικασία έγκρισης αιτημάτων τροποποίησης των εν λόγω συμβάσεων, θα πραγματοποιείτο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υπογραφής των σχετικών συμβάσεων, κατόπιν αιτήματος καταβολής στον Εργοδότη, που θα συνοδευόταν από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά. Περαιτέρω, η καταβολή ποσοστού 80% του τμήματος της αμοιβής της αναδόχου που αντιστοιχεί στη διαδικασία παρακολούθησης, πιστοποίησης, ελέγχου και ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων, καθώς και στη διαδικασία καταβολής της δημόσιας επιχορήγησης στους δικαιούχους των ενισχύσεων, θα πραγματοποιείτο μετά την αποπληρωμή του υπολοίπου της δημόσιας επιχορήγησης στις περιπτώσεις που είχε εκδοθεί βεβαίωση ολοκλήρωσης, επίσης κατόπιν αιτήματος καταβολής στον Εργοδότη, που θα συνοδευόταν από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά. Εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη ότι οι υπηρεσίες για τις οποίες εκδόθηκε το υπ' αριθμ. 1650/25.10.2011 τιμολόγιο πληρωμής αφορούν στο στάδιο της συμβασιοποίησης και οι υπηρεσίες για τις οποίες εκδόθηκε το υπ' αριθμ.

⁶ Σημειώνεται ότι οι εν λόγω τίτλοι πληρωμής δεν είναι ίδιοι και δεν πρέπει να συγχέονται με τους εκτελεστούς τίτλους του άρθρου 904 Κ.Πολ.Δ. (Βασ. Παπαχρήστου Παραγραφαί υπέρ και κατά του Δημοσίου σελ.185, Εμ. Γιαννακάκης Η Διακοπή της Παραγραφής παρ. 298).

1656/25.10.2011 τιμολόγιο αφορούν στο στάδιο της διαδικασίας υλοποίησης (παρ. 1.2.5 & 1.2.6 της σύμβασης), έχει δε τιμολογηθεί το 80% των παρεχομένων στο στάδιο αυτό υπηρεσιών, για την έναρξη της παραγραφής των εν λόγω αξιώσεων απαιτείται στην μεν πρώτη περίπτωση να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία υπογραφής των σχετικών συμβάσεων, στη δε δεύτερη να έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση του επενδυτικού έργου και να έχει εκδοθεί η βεβαίωση ολοκλήρωσης της επένδυσης. Όπως μας έγινε γνωστό με το υπ' αριθμ. πρωτ. 117194/26.10.2017 έγγραφο της ερωτώσας Υπηρεσίας, σχετικά με το υπ' αριθμ. 5070/1.11.2011 αίτημα πληρωμής για το τιμολόγιο 1655/25.10.2011, οι ημερομηνίες συμβασιοποίησης με τους επενδυτές πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα 1.3.2011 έως 22.3.2011, σχετικά δε με το υπ' αριθμ. 5090/3.11.2011 αίτημα πληρωμής για το τιμολόγιο 1656/25.10.2011, η τελευταία ημερομηνία ολοκλήρωσης επένδυσης και έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης είναι στις 6.10.2011. Σημειώνεται ότι η ανάδοχος (Μ. Β.) υπέβαλε στη συνέχεια τα υπ' αριθμ. πρωτ. 5096/3.11.2011 και 5070/1.11.2011 αιτήματα πληρωμής, με συνημμένα τα ανωτέρω τιμολόγια. Συνεπώς οι εν λόγω αξιώσεις γεννήθηκαν και κατέστησαν δικαστικά επιδιώξιμες εντός του έτους 2011, καθόσον τα ως άνω κρίσιμα γεγονότα είχαν επέλθει εντός του έτους αυτού και ως εκ τούτου η παραγραφή τους άρχισε από το τέλος του οικονομικού αυτού έτους (2011), ήτοι από 1.1.2012.

20. Ως προς τη διακοπή της παραγραφής: Σύμφωνα με όσα έγιναν ανωτέρω ερμηνευτικώς δεκτά (παρ. 16 και 17) η διακοπή της παραγραφής των εν λόγω αξιώσεων δεν επήλθε με την έκδοση της ανωτέρω υπουργικής απόφασης έγκρισης πληρωμής, καθόσον η απόφαση αυτή δεν συνιστά τίτλο πληρωμής κατά την έννοια του άρθρου 28 του ν.2362/1995.

21. Ενόψει των ανωτέρω, οι αξιώσεις του ανωτέρω πιστωτικού ιδρύματος που αφορούν στα υπ' αριθμ. πρωτ. 5096/3.11.2011 και 5070/1.11.2011 αιτήματα πληρωμής, για τα υπ' αριθμ. 1655 και 1656/25.10.2011 τιμολόγια, έχουν υποπέσει στη πενταετή παραγραφή του άρθρου 90 του ισχύοντος, κατά τον κρίσιμο χρόνο, Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/1995), καθόσον η παραγραφή των αξιώσεων αυτών άρχισε στις 1.1.2012 και συμπληρώθηκε στις 31.12.2016, χωρίς να μεσολαβήσει ανασταλτική ή διακοπτική της παραγραφής πράξη. Παρατηρείται ότι τα ως άνω αιτήματα πληρωμής υπεβλήθησαν σε χρόνο προγενέστερο της έναρξης της παραγραφής των ως άνω αξιώσεων και συνεπώς, σύμφωνα με όσα έγιναν

ερμηνευτικώς δεκτά (παρ. 17), δεν τίθεται ζήτημα διακοπής της παραγραφής αυτών εξαιτίας της υποβολής των αιτημάτων αυτών.

Απάντηση

22. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδοτεί ότι οι ως άνω αξιώσεις του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης «M. Bank» κατά του Ελληνικού Δημοσίου έχουν υποπέσει στη πενταετή παραγραφή του άρθρου 90§1 (βλ. και άρθρο 91) του ισχύοντος, κατά τον κρίσιμο χρόνο, Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/1995).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 10-11-2017

Ο Πρόεδρος

Αλέξανδρος Καραγιάννης
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ιωάννα Λεμπέση
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ